

20

كَلَامُ اللَّهِ

١

جمهوری اسلامی ایران  
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی  
اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان  
فارس

تدوین فرایند پرداخت تسهیلات  
و  
اقدامات نظارتی



**الف) وضعیت فعلی نظارت :** در گذشته و هم اکنون نحوه نظارت منحصرأً نظارت حین پرداخت و در خصوص بنگاه هایی که واجد شرایط جهت دریافت یارانه بوده اند صرفاً نظارت تا مرحله دریافت یارانه صورت پذیرفته است و دستگاه های متولی به دلایل گوناگون از نظارت بعد از دریافت تسهیلات و یارانه خودداری می ورزند . نتیجه این فرایند موجبات سوء استفاده های احتمالی اشخاص و انحراف از اهداف طرح را به دنبال خواهد داشت .

**(ب) فرایند پیشنهادی :** جهت برون رفت از وضعیت فعلی می توان از دو ابزار پرداخت تسهیلات و پرداخت یارانه و پاداش تولید استفاده نمود. با عنایت به این مهم که نظرکارشناسی این اداره کل پرداخت یارانه و پاداش تولید می باشد فرایند هر دو ابزار به شرح ذیل قابل تبیین است .

## ب-۱) ابزار پرداخت تسهیلات

### ب-۱-۱) تعریف ظرف زمانی منطقی و موثر

با در نظر داشتن شیوه پرداخت تسهیلات در دو قالب سرمایه در گردش و تکمیل ظرفیت تولید به ترتیب می توان زمان نظارت را به محض پرداخت تسهیلات و در خصوص تکمیل ظرفیت تولید به نظارت قبل از پرداخت، در حین پرداخت و بعد از پرداخت تقسیم نمود. برای تعریف ظرف زمانی منطقی و موثر بهتر است جهت به مسابقه نرفتن شیوه جذب تسهیلات و تکیه صرف بر آمار، قبل از شروع طرح، اطلاعات مربوط به نیاز به سرمایه در گردش و تکمیل ظرفیت تولید با

تأیید کارگروه اشتغال و با تبیین میزان تولید، فروش و اشتغال فعلی و تولید، فروش و اشتغال مورد انتظار بعد از پرداخت تسهیلات؛ تهیه و سپس با توجه به توان کارشناسی بانک و تعریف فرایندهای شفاف (از دستگاه اجرایی تا پرداخت نهایی) زمان مورد نیاز جهت جذب تسهیلات در هر استان مشخص شود. ضمن آنکه توجه اکید به این موضوع شود که در صورت افزایش زمان جذب یا دادن فرصت منطقی به استان ها، شیوه جذب کیفی تر خواهد شد. لذا در همین راستا می توان عملکرد استانداران و دبیران کارگروه اشتغال استان ها را بر اساس معیارهایی از قبیل میزان افزایش سطح تولید ، فروش (داخلی ، صادرات) و اشتغال سنجید. و نه صرفاً معیار میزان کمی جذب تسهیلات.

## **ب-۱) ابزار پرداخت تسهیلات**

**ب-۱-۲) تعریف موضوع نظارت :** نظارت در ۳ مقطع زمانی قبل ، حین و بعد از پرداخت کلیه تسهیلات اشتغالزایی اعم از بنگاه های زود بازده ، مشاغل خرد و خود اشتغالی

**ب-۱-۳) تعریف معیار نظارتی :** معیارها در نظارت می بایست افزایش سطح تولید ، فروش (داخلی و صادرات) و اشتغال پایدار در نظر گرفته شود.

**ب-۱-۴) مکانیزه نمودن فرایند نظارتی و حداقل نمودن دخالت های غیر کارشناسی**



## ب-۱) ابزار پرداخت تسهیلات

**ب-۱-۵) تعریف اجزاء و فرایند نظارت (عناصر نظارتی):** با توجه به در نظر گرفتن زمان نظارت قبل از پرداخت و بعد از پرداخت، اجزاء نظارتی به ترتیب می بایست از دستگاه اجرایی آغاز و به دستگاه اجرایی ختم گردد. حلقه های میانی این فرایند، مشارکت فعالانه بانکهای عامل ، دبیرخانه کارگروه اشتغال و در آخر صاحب بنگاه می باشد.

## وظایف اجزاء نظارت

– **دستگاه اجرایی:** دستگاه اجرایی وظیفه تایید طرح توجیهی جهت پاسخگویی به معیارها و همچنین پاسخگویی به عملکرد بنگاه بر اساس طرح توجیهی ارائه شده (پایش تولید ، فروش و سطح اشتغال قبل از ارائه طرح تا اجرای طرح ) را به عهده گیرند.

**بانک ها:** بانک ها وظیفه نظارت بر پرداخت جهت تحقق اهداف پرداختها را بدون توجه صرف به سود اقتصادی خود بر عهده گیرند.

## وظایف اجزاء نظارت

**وظایف کارگروه اشتغال:** کارگروه وظایف نظارت بر فعالیت های بنگاه بعد از پرداخت و پایش معیارها (نظارت بر عملکرد بنگاه، دستگاه اجرایی و بانک) را عهده دار شود. به صورتی که اگر صاحب بنگاه، بانک و دستگاه اجرایی معیارهای مورد انتظار را محقق نموده باشند با ارائه تسهیلات ویژه یا یارانه بیشتر موجبات تشویق و در صورتی که نتوانند در دوره مشخصی (حداقل ۳ ماهه) اهداف مورد انتظار را محقق نمایند درصدی مشخص و تاثیرگذار جریمه به کارفرما تحمیل گردد.

## مانع اصلی در ابزار پرداخت تسهیلات

- یکی از موانع پیش رو به منظور پرداخت تسهیلات سرمایه در گردش وثابت به بنگاهها و کارفرمایان فعلی می تواند معوقات بانکی آنان باشد که این مورد نیاز به تصویب نامه هیات وزیران و مصوبه مجلس خواهد داشت به صورتیکه بنگاههایی که با دریافت سرمایه در گردش یا تسهیلات ثابت به تولید، فروش و سطح اشتغال بالاتر دست یابند به صورت موقت جهت دریافت تسهیلات از معوقات بانکی خارج و در صورت عدم تحقق تعهدات جرایم مشخصی برای آنان در نظر گرفته شود.

- بانک‌ها در حال حاضر تمایل به پرداخت تسهیلات سرمایه در گردش و توسعه‌ای (افزایش ظرفیت) به بنگاه‌ها با نرخ بسته‌سیاستی بانک مرکزی را دارند. بنابراین در صورت انتخاب ابزار تسهیلات باید بتوان نرخ بهره را جهت صاحبان بنگاه‌ها جذاب نمود.

- بانک‌ها انتظار دارند که در سیاست‌گذاری‌ها باید بین مشتریان خوب و بد تفاوت قائل شد تا الگوهای موفق، تشویق گردند.

- در سیاست‌گذاری تسهیلات تکلیفی از محل منابع داخلی بررسی پرتفوی بانک‌ها مهم و قابل‌تأمل است.

## ۲-ب) ابزار پرداخت یارانه و پاداش افزایش تولید بدون پرداخت تسهیلات

با عنایت به اینکه پرداخت تسهیلات به دلیل فرآیندهای بانکی و نیز از نظر نرخ بهره و وثایق مورد نیاز جهت صاحبان بنگاه از جذابیت بالایی برخوردار نمی باشد و همچنین پرداخت تسهیلات به لحاظ آثار تورمی خود شاید نتواند در بلند مدت پاسخگو و موثر واقع گردد؛ راهکار و نظر کارشناسی این اداره کل پرداخت یارانه یا پاداش به ازای افزایش سطح فروش، تولید و اشتغال می تواند محرک موثری به حساب آید.

بدیهی است چنانچه این ابزار تشویقی بدون سقف و به صورت پلکانی به میزان عملکرد بنگاه در راستای اهداف باشد می تواند موثرتر واقع گردد. منبع تامین مالی این یارانه و پاداش می تواند سهم بنگاه های اقتصادی از قانون هدفمندی یارانه ها باشد. بدیهی است با این روش ضمن جذاب نمودن فعالیت های تولیدی در فضای کسب کار، با عدم روی آوری به سیاست های تکلیفی از ضعیف شدن منابع بانکی ، جلوگیری و رشد و بهروری در بازار کار و سرمایه را خواهیم داشت.